AYDEDE

No. 91 — 52
ÇARŞAMBA 3 Kasım 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi : 1922
Telgraf : Aydede — İstanbul
Telefon - 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

BAYRAMSIZ 6 AY

Şeker bayramı geçti; Kurban bayramı da...

Ulusal Egemenlik (Resmî tâbiri budur!), Bahar bayramı, Gençlik ve spor bayramı da çoktan geçmiştir; ufukta yenileri belirmek üzere... (Zafer Bayramı) ise Ağustosta idi.

Önümüzde kala kala bir günceğizlik yılbaşı tatili kaldı ki gecesinin sersemliği yüzünden ne olduğunu gündüzün pek anlıyamıyacağız.

Ta (23 Nisan) tarihine kadar bayram ve pazardan gayrı tatil günü, günleri, haftaları yok, artık!

Hattâ - daha garibi - (Kabotaj bayramı), (İstanbulun fethi), (İstanbulun kurtuluşu), (Tayyare şehitleri ihtifali), (Donanma bayramı), (Dil bayramı), (Lozan günü) tanev'inden devlet daireleri için tatilsiz olmakla beraber yine de anılacak, bayrak asılacak, ışık saçılacak , nutuk verilecek hususî günleri de geride bıraktık.

Takvim Nisan sonuna kadar hiç bir bayram ve şenlik kaydetmiyor.

Kandil gecelerini bile sıralayıp geçmişiz. Artık Şubata düşen Mevlût müstesna ne Ragaib, ne Miraç, ne Berat.. Kandiller de yaza!

Hülâsa tatil vesilesi de, gün ve gece tes'idi de imkânsız.

Âlâ! Artık çalışmağa başlıyalım. Mekteplerde talebe çalışsın. Mecliste mebuslar çalışsın.

Mitinglere son vererek particiler ve gezilere fasıla vererek Bakanlar işlerinin başında çalışsın.

Bayramlar, seyranlar ve aralarına girecek Cumartesi ile Pazarlar beklenmeden hepimiz sürekli, düzenli surette çalışalım. Fasıla vermeden çalışalım.

Evet, takvim, gelecek Nisanın son haftasına kadar hiç bir bayram ve müselsel tatil günü kaydetmiyor. Haberiniz olsun.

Hepsini, birbiri arkasına çıkarıp tüketmişiz meğerse!

Ne dersiniz, tatilsiz kalan aylara da birer, beşer gün süren tatiller icat ve ilâve etsek mi? Alışmışız bir kere... Bu hususta güçlük çekmeyiz.

Yavan, vallahi, şu bayramsız 6 ay!

AYDEDE

Stalin — Biz hiç bir memleketin iç işlerine elimizi uzatmıyoruz!

Yumurta Kapıda İşlerden

Cumhuriyet Bayramı kutlandı geçti amma, dedikoduları devam ediyor ve devam edeceğe de benziyor:

"Vatan" gazetesinde okuduğumuza göre, bayrama birkaç gün kala Beyoğlu İstiklâl caddesine boydan boya sütunlar dikilmesine karar verilmiş.

Bre hay! Vakit yok. şıpın işi bir komisyon kurulmuş, tanınmış iki müteahhit çağırılmış: "Bu işi yapacaksınız!" denmiş. Sarfedecekleri malzemeyi geri almak şartiyle müteahhitler, bu sütunları bir rivayete göre 65 bin, diğerine göre de 85 bin liraya gösterilen yerlere dikmişler.

Halbuki bu işten anlıyanlar, sütunlardan beherinin 200 liraya çıkacağını söylüyorlarmış.

Hani 2490 numaralı kanun? 1000 lirayı geçen ihaleler için hem işin yapılacağı yerde, hem de devlet merkezinde çıkan gazetelere ilân verme hükmü? Şimdiye kadar bu kanunun hükmünü yerine getirmiyen kaç kişi mahkemelere verilmiş, ve cezalarını çekmiştir.

Yoksa, bu ihaleyi yapanlar çıkacağını duyduğumuz af kanununa mı güvendiler?

Cumhuriyetin 25 inci yılı, rasathanelerin kaydedemediği bir kuyruklu yıldız gibi birdenbire doğmadı.

En aşağı bir yıldır, bunun geleceğini hepimiz biliyorduk.

Yumurta kapıda işlerden ne zaman kurtulup da bütçemizi israftan kurtaracağız?

Daldan Dala !

Tıbbiye Okulunun bir ilânından öğrendik ki Fransızcada "Şube - kol" mânasına da kullanılan ve aslında "dal" kelimesini ifade eden mefhumu tercüme tarikiyle benimsemiş, meselâ "Tabib dalı", "Eczacı dalı", "Diş dalı", "Öğretmen dalı" gibi lisanın ruhuna ve zevkine aykırı tabirler icad etmişiz.

Türkçemizde bunun karşılığı "dal" değil, "kol" dur. "şube" denilse ne kaybedilir? Herhalde "dal" a lüzum yoktu. El birliğiyle lisanı bozmak için ne mümkünse yapmışız ve hâlâ da yapmaktayız, vesselâm!

Sütunlar Nasıl Kaldırılır?

Beyoğlu caddesine dikilen 50 tak ve yüzlerce sütunun kaldırılması ameliyesine Pazartesi sabahı başlandığı cihetle o sabah yollar tıkandı kaldı.

Bizim bildiğimiz o gibi işler gece yarısından sonra yapılır ve şehir uyanıp da seyrüsefer başlayınca ortada ne amele kalır, ne sütun, ne tak, ne de eşya taşıyan kamyonlar...

Ah şehircilik! Senden anlıyan insanları ne zaman iş başında göreceğiz?

Ecnebiye Arka Dayama Havası

Geçen gün bir gazete Beyoğlundaki bazı vitrin ve tabelâlarda Türkçesi olmaksızın İngiliz ibareli yazılara rastlandığından bahisle: "misafirperverlik iyi ama, nihayet burası da Türkiye..." diyordu.

Nazikçe söylemiş. Fakat arif olan için "ecanibprestliğe, ecnebi dalkavukluğuna yine atıldık" demek istediği belli.

Hattâ mütareke devri derecesine varılmamakla beraber havamızda bir "ecnebiye güven" ve "ecnebiye arkasını dayama" cereyanı bile hissedilmiyor değil, ötede beride...

Hattâ beklenmedik yerlerde, insanlarda, ve çeşit çeşit şekillerde!

Arif'in Kıraathanesi

Divanyolundan Sultanahmet parkına doğru, sağı tutarak yürüyoruz. Firuzağa camiine varmadan, Doktor İzzet Kâmil merhumun ikametgâh olarak yaptırdığı, bugün (Esnaf Birliği) merkezi olan binanın iki kapı berisindeyiz. Berberle ayakkabıcı dükkânının arasındaki çayevi, meşhur Arif'in kıraathanesiydi.

Müşterilerle hıncahınç işler dururdu. İşlekliğine sebep temizliği, resmî dairelerden kaç tanesine de yakınlığı. Kalemlerdeki mümeyyizlerin, kâtiplerin çene tiryakileri; kahve, çay, nargile tiryakileri, tavla tiryakileri sabahları kalemlerine giderken; öğleyin namazı camide kılmak bahanesile kaçamak yaparken, akşam üstü vazifeden çıkıp semte dönerken mutlaka oraya damlarlardı.

Arif'in kıraathanesinin bende devir devir hatıraları vardır.

Çocukluğumda, kış günleri önünden geçişlerimde, kapısının camına yapışık (eseri cedit) kâğıdında şu satırlar gözüme çarpardı..

"Bu gece meddahı şehir, Nabii dehr İsmet efendi tarafından gayet meraklı bir hikâye nakledilecektir."

Ekseriya hikâyenin adı da yazılı: (Binbirdirek batakhanesi), (Şıngıllı hanımla mirasyedi Meftun bey), (Şıtıfilli ile suyolcu Remzi) vesaire...

Bir akşam, validenin küçük dayısı rahmetli beni götürmüş, meddah efendinin lûgatli, beyitli, sözlerini hiç anlamadan saatlerce pineklemiş, geldiğime bin pişman olmuştum. Hatırımda kaldığına göre meddah İsmet aksakallı, efendiden halli, ufak tefek ve pinponcaydı..

Kerevetteki sandalyeye geçer, ayak ucuna surahi ile bardak konur, büyük bir mendili omuzuna atar, bastonuna dayanıp çeneyi açar.

Kerli ferli, kâtip ve münşi meşrepli zevat, ölümünden yıllar geçtikten sonra bile onun medhini ederler.

— Nurda yatsın, hikâyat ve fıkaratı naşenide ve mükemmel cümlelerindeki esca ve kavafi ekmel, lisanı Arabî ve Farisiye tamamen agâh, araya mezceylediği ebyat ve kıtaat gereği gibi revnaktar, hülâsai kelâm bihakkın edib, fatin ve zarifti! derlerdi.

O kıraathanede bazan Aşki de meddahlık ederdi. Aşki, kara bıyıklı, tıknaz, berikinden hayli genç, söyledikleri basma kalıp, yahudi ve balama (yani frenk) taklitleri alaylı ve avam harcıydı. Anlatırken boyuna sırıtır, müşterilerden fazla kendi güler, kudemadan kişiler derlerdi ki:

— Soğuk neva herif samiini neşelendirmekten ziyade gıdıklanıyormuş gibi katılıyor. İsmet merhumun yanında sandal olamaz!

Arif'in kıraathanesinde meddah yoksa karagöz bulunurdu. O zaman da kapının dışında kocaman bir levha; üzerinde kalınlı inceli, sülüs, nesih, rık'a yazılar.:

"Hayalii bi nazir kâtip Salih efendi marifetile (Alforvil cinayeti yahut, denaetin encamı) komedi dram 9 perde, 4 tablo. Yeni yeni kantolar, düettolar, ilh). Bu satırların altında boyalı bir resim:

Başı silindir şapkalı, elleri tabancalı bir sinyoru iskemleye oturtup kıskıvrak bağlamışlar. Hacivad arkasından sımsıkı kavramış; Karagöz göğsüne çöküp ağzına kallavi bir huni sokmuş; binlik dolusu zehiri boşaltıyor.

Salih aklınca karagöz oyununu asrileştirmiş, hayal perdesinin üstüne bir ikinci perde ilâve ederek çıngırakla kaldırıp indirmeğe, kantolar, komedi dramlar oynatmağa kalkışmıştı.

Yaşlı başlılar, yaka silkerlerdi:

— Bid'atın bu raddesi de bir rezalettir. Şeyh Küşteri meydanında tarzı cedit üzere raksın, Manakyanvari lubiyatın ve o makule eşhasın ne münasebeti var?

Kıraathanede meddah yahut hayali yoksa bilin ki incesaz icrayi ahenk eylerdi. Takımlardan da en gradosu yükseği, kemani Memduhunki. Gelgelelim taksimleri, gazelleri dinleyebilirsen dinle. Gıygıylar başlar başlamaz kanarya şakrayışları alıp yürür. Tavanda sıra sıra kafes.

1908 meşrutiyetin ilânından sonra, Meclisi Mebusan ve Âyanın açılış merasimi yapıldığı gündü. Mebuslar, Âyanlar, Vükelâ ve Hünkâr Ayasofya karşısındaki binaya gelecekler. Bir kaç arkadaş birlikte, Divanyolunu boyladık. Yaya kaldırımları mâhaşerallâh! Arifin kıraathanesine dalıp yukarı kattaki pencereleri kaptık. Kafile sökûne başladı. (ser âmedan-ı ahar) Ahmet Rıza bey faytonda sağa sola temennâlar savura savura geçişi; o ana kadar hiç yüzünü görmediğimiz İkinci Abdülhamidin bet beniz kül, üç buçuk ata ata uburu hâlâ gözümün önündedir.

Mütareke senelerinde beyaz Ruslar buraya hürya edince, İstanbul yakasında ilk barı Arif'in kıraathanesinde açmışlar, adını (Yıldız bar) koymuşlardı. Piyanolu, kemanlı müzik çalıp durur, Rus kişizadesi geçinen harasolar hem rol, hem konsomasyon, hem de danslar yapar; tombala partileri, kara Fatma yarışlarile halkı soyarlardı.

Sermed Muhtar ALUS

— Allah aşkına ne oldunuz böyle?
— Hiç. Evvelâ radyonun zayıflama yayınını takip ediyordum, şimdi de şişmanlama yayınını takibe başladım!

Vecizeli Paşa

Bir iyi adam vardı. Vazifesi muktezası (İktizası da denilebilir) bir çok fenalık yapabilecek ve onlardan fayda görebilecek bir adam olduğu halde yapmazdı ve asla şuna buna iftira atmazdı.

Derdi kendisine emanet edilen mevkiin ve idaresine düşen mahallerin emniyet ve asayişini teminden ibaretti. Bunu adamakıllı yapar; efendisine yani hünkâr İkinci Sultan Hamide sadakatle hizmet ederek tezvirat kapılarını elinden geldiği kadar sıkıca kapardı.

Yalnız bu adamın; bu Paşa hazretlerinin ne okur ne de yazar olduğu meşhur; hele bazı vecizeleri daha meşhur idi. Ve hele sofrasında bulunanların Paşanın vecizeleri karşısında gülmemek için ne güna sıkıntılar çektikleri de tevatüren sabitti (Birisi şudur):

Paşa bir gün öğle yemeğine misafir çağırır. Sofraya otururlar.

— Arkadaşlar size bir (sarpiriz) hazırlattım elbette beğeneceksiniz hele bir Nazlı gelsin! der, elini çırpar. Kocaman bir tepsi içinde su böreğini getirirler, kapağını açarlar sofranın ortasına koyarlar. Dumanlar havalanmaktadır. Paşa ekûl olduğu için dayanamaz. Hasanın meşhur fırınından gelen tepsiye dalar ve sofradakilere:

— Ne duruyorsunuz? Bu kokuyu duymuyor musunuz? Haydi yağma edelim Hasanın böreğini der, ikram eder durur. Hemen biraz sonra da "Hüda bilir arkadaşlar; bu börekler ne güzel taaffün ediyor" !! vecizesini savurur)

S. M. S.

Devlet memuru

— Sevinin çocuklar, yakında beni açığa çıkarıyorlar. Artık aylarca feci bir surette eriyecek yerde, iki üç güne kadar öleceğiz!

"İtalyan karikatürü"

G A Z E L

İnledim, ah eyledim agyare izhar etmedim
Çok cefa çektim elinden yare izhar etmedim

Lütfedip cananı halimden haberdar etmedi
İnkisar ettim esen rüzgâra izhar etmedim

Ağladım yıllarca hicranımla kaldım başbaşa
Bais-i feryad-ı ateşbare izhar etmedim

Bir gül-i râna yüzünden bülbül-ü şeyda gibi
Sine çak-i vuslat oldum hâre izhar etmedim

Tali-i nâsazı incittim nedamet eyleyip
Tövbeden geldim de istiğfara izhar etmedim

Necdet Atılgan

ZİKZAKLI YÜRÜMÜŞ

Mehmet çok iyi bir adamdır, yalnız bir kusuru her akşam içip uzakça olan evine geç gitmesidir

Bu sefer her zamankini bastırdı, yalpalıya yalpalıya saat dörde doğru evine vardı.

Karısı fena halde kızgın, kapıyı açtı.

Mehmet dili dolaşarak sarhoş kafasıyla geç gelmesinin sebebini anlattı.

— Kabahat bende değil, yolu genişletmişler de ondan!

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 52 —

Samsuna gönderilen ganbot — Ferit Paşanın sevinci — Sadrazamın mührü olmadan çekilemiyecek telgraflar — Sivas Kongresi doğrudan doğruya zatı şahane ile makine başında konuşmak istiyor — Kolordu kumandanlarının imzaladığı telgraf — Abdülkerim Paşanın ara buluculuğu — Kabinenin istifası — Tevkifim isteniyor.

— Ah, efendim, dedi Samsuna bir ufak ganbot göndertmeğe muvaffak olamıyorum!

Vücudüm harap idi ama mihrabım, yani aklım yerinde idi. Bir gün evvel dairede nazar-ı dikkatimi celbeden bir telgrafnameyi hatırladım: Sinop limanında lenger endaz bir ganbot süvarisi Bahriye nezaretine bu telgrafında maaş ve tahsisatın verilmemesinden dolayı şikâyet ediyordu. Demek ki Samsuna yakın bir yerde hazır ganbotumuz vardı. Hani bir fıkra vardır: Sultan Mahmut gözlüğü burnunun üzerinde olduğu halde:

— Nerede benim gözlüğüm? diye aranırmış. Hâzırırundan kimse Padişaha ihtarda bulunamamışlar; İzzet molla olsa gerek, bir nedimi:

— Efendimiz, demiş, şimdilik gözünüzdekini istimâl buyurunuz, ötekini buluruz!

Onun gibi ben de dedim ki:

— Efendim, şimdilik Sinop limanındakini kullanalım, başkasını sonra göndeririz!

Ferit Paşa az daha, sevincinden boynuma sarılacaktı. Hemen Bahriye ve Harbiye nazırlarını çağırttı: — Paşalar, dedi, sizin dünyadan haberiniz yok, Sinopta ganbotumuz varmış, maaşsızmış, telgraflar yağdırıyormuş, siz uykudasınız!

●

Onlar utandılar galiba, ki kızardılar, ben de vaziyetten sıkıldım, kızardım. O ganbot ne işe yarıyacaktı, yahut yaradı, sormadım. Ferit Paşa biraz sonra nazırlara yol verdi, çıktılar.

Zavallı safdil adam; yerinden kalktı, bir dolap açtı, içinden bir mühür çıkardı, bana gösterdi:

— İşte, dedi, bu mühür-ü Sadarettir, bunu basmadığım hiç bir telgrafnameyi keşide etmiyeceksiniz, etrafımdakilere emniyetim yok!

Eyvah, bu ne haldi? Hayret ve kederimden mührü tetkike vakit bulamadım, fakat derhal mühürden evvel ben "Hay hay!" ı bastırdım. Ama Sadrazam o günden sonra bu fikirden feragat etmiş olacaktı ki mühriyle memhur hiç bir telgrafına rast gelmedim; ben de hiç işitmemiş ve anlamamış gibi Babıâli telgraflarını usûl ve teamül veçhile çektirdim.

Nihayet kızılca kıyamet koptu; yani Anadolu İstanbul ile telgraf muhaberatını katetti. Bakınız bu nasıl oldu!

●

Hatırımda kaldığına göre bayram gecesiydi, evimde idim, gece beni telgraf müdürü telefonla buldu. Sivas kongresi doğrudan doğruya zatı şahane ile makine başında muhabere talep ediyor, "Teli mabeyine raptediniz, konuşacağız, diyorlar, ne emir buyurulur?" diye sordu. Bu, Sadrazama danışmadan kabil-i is'af bir talep değildi; hemen Damat Paşayı aradım, hiç bir yerde bulamadım; Dahiliye nazırını aradım, neden sonra Beşiktaşta eski polis müdürü Bedri beyin evinde olduğunu zabıta tahkikatiyle anladım. Bayram münasebetiyle akrabalarından olan bu zatın ailesine, zahir tatyibi hatır için gitmiş... Bin müşkülâtla konuştuk. (Olamaz!) dedi. Bana ne? Pek âlâ olamazsa olamaz! Telgraf Dairesine telefon ettim: Olamaz!

Sivastan gelen telgrafname şu idi:

Makam-ı Sadaret-i uzmaya

"Şimdi doğrudan doğruya baş kumandan akdesimiz halife-i zişanımız efendimize maruzat-ı mühimmede bulunmak mecburiyetindeyiz. Hall ika edilmemesini rica ederiz. Aksi takdirde tevellüt edecek netayic-i vahimenin mesuliyeti sırf zat-ı fehimanelerine raci kalacağını arzederiz."

Telgrafın zirinde Anadoludaki kolordu kumandanlarının imzaları vardı. Dahiliye nazırı teli saraya raptederek muhabereye evvelce muttali olmak istedi. Sivas bunu yutmadı, iş uzadı, kararsızlık kemalini buldu; nihayet derin bir sükût... Ama pek derin bir sükût: Anadolu İstanbul ile kat'ı muhabere etmiş, teller ölmüştü.

●

Bu bir nevi rahatlıktı, yattım, uyudum.

Beş, on gün de böyle geçti. Bir akşam üstü daireden eve avdete hazırlanıyordum, Hariciye konağına çağırıldım. Bittabi gittim.

Damat Paşa hemen yanına aldı, Anadolu ile muhabere edileceğinden ve bu pek mahrem bir keyfiyet olduğundan telin konaktaki telgraf makinesine raptını ve emin, pek emin ve pek mücerrep bir muhabere memurunun izamını talep etti. Daireye döndüm, bizzat telgraf müdürünü rapta ve muhabereye memur ettim, köye döndüm.

Telefonla ara sıra haber alıyordum: Muhabere başlamıştı, hâlâ uzuyordu, bir türlü bitmek bilmiyordu. Artık sonunu beklemeğe lüzum görmedim; dedimdi ya, yarı ölü gibi idim, gözlerim kapanıyordu, hattâ bu hal bir ay daha sürerse ebediyen kapanmak ihtimali vardı.

Ertesi günü haber aldım: Görüşen Abdulkerim Paşa namında muhterem bir asker imiş, Anadoluya teklifatta bulunmuş, karşılıklı hasbihaller olmuş, o Mustafa Kemal Paşanın gözlerinden öpmüş, öteden de aynı samimî mukabeleyi bulmuş, ama netice: Sıfır... Demek ki son ümit dahi boşa çıkmış, uyuşmak emeli de suya düşmüştü. Ne olacaktı?

●

Olan oldu; kabine bu muhabereden iki, üç gün sonra istifa etti. Sadarete kim gelebilirdi? Öğrendim ki Ali Rıza Paşa nasbedilmiş... Bu Paşa, birinci fasılda yazdığım gibi akrabadan sayılırdı; sayılırdı ama babam geçse ben yine çekilmek niyetinde idim. Nitekim yeni Sadrazam Babıâliye girip sandalyesine oturur oturmaz karşısında beni buldu:

— Gel bakalım evlât, dedi, şöyle geç!

İstifamı vermek üzere geldiğimi söyledim. Zaten Anadolu, yeni Sadrazama verdiği uzun bir telgrafta benim derhal tevkifimi talep ediyordu, bu metalibat listesinde başlıbaşına bir madde idi. Ali Rıza Paşa derhal hiddetlendi:

— Öyle şey olmaz, dedi, istifana sebep yok, biz onların her istediğini yapamayız, eğerlim (Bu kelime Paşanın dil pelesengidir) yaparsak sonu gelmez, hükûmeti ellerine bırakıp çekilmeliyiz!

Buna da sıra gelecekti... Bu dahi olacaktı... Hele biraz daha sabır, Paşa hazretleri!

(İkinci kısmın sonu)

* *

"Minelbabın ikinci kısmı, bu tefrika ile nihayet bulmaktadır. Gelecek sayımızda, üçüncü kısma başlamadan evvel, biten kısmıla alâkası olması dolayısiyle Mustafa Kemal Paşanın saraya gönderdiği istifa telgrafının tam metnini neşredeceğiz."

Takvimden yapraklar

Yıldız fırtınası

HİDAYETE ERİŞEN

Eski devirde sözünü esirgemiyen bir adam.
Baş şehre gidiyor, bir müddet kalıyor, dönüyor.

O akşam yakın arkadaşlarından bazılarının arasında. Başşehirde neler yaptığını soruyorlar, konuşuyor:

— Dünyanın Allah tarafından idare edildiğine inanmazdım. Fakat baş şehri gördükten sonra şüphem kalmadı, bu işin böyle olduğuna iman getirdim.

Arkadaşları taaccüp ediyorlar, sebebini soruyorlar:

— Çünkü, diyor, baş şehirde hem devlet reisiyle hem de hükûmet erkâniyle ayrı ayrı, uzun uzun konuştum: Bu işin onlar tarafından idare edilemiyeceğine katiyen emin oldum!

Yeni Sözlük

Olgunluk çağı = İnsanın gençliğinde yaptığı delice işleri hatırlayıp daha fazlasını yapamadığına canı sıkıldığı çağ.

Buse = Aşk mezesi yahut yemekten önce sofraya konan ordöver.

Hodbin = sigarasını yakmak için bir orman tutuşturan insan.

Namus = Bir hatıra ve bir ümit.

İrticalle nutuk söylemek = Ekseriya eski bir nutkunu yeni br cemaat önünde tekarlamak.

Gençlik = Yalnız eğlence aranılan ve saadet diye bir şey düşünülmeyen çağ.

6 Aylık (AYDEDE) Koleksiyonları

Bu sayımızla, altıncı ayımızı ikmal etmiş oluyoruz. Kolleksiyonlarımız - evvelce de bildirdiğimiz gibi - 52 nüsha itibariyle 6 aylık üzerinden ciltleneceğinden muhterem okuyucularımıza ciltlerimizin fiatını ve satışa çıkarılacağı tarih hakkında lüzumlu malûmatı yakında vereceğiz.

(Aydede) ciltlerine yalnız mücellit ve posta ücreti ilâve olunacaktır.

Korkak = Vücudu harb ederken aklı çoktan kaçmış biri..

Melânkoli = Vücud çöktüğü sırada ruhu kaplayan bir sis.

Komünizm — Bakalım, oltama düşürebilecek miyim?

(Ana Yasa) da Uydurma Kelimeler

II

B

Bağımsız — Müstakil
Tuttu ama acaip görünmekte uzun müddet devam edecek "bağ - bağım" insanlar hakkında hele fikır bahsinde hoş kaçmıyor. "Bağımsız" denilince göz önüne ipini koparmış yahut henüz ip takılmış haşarı bir at veya keçi geliyor.
Akit = Bağıt
Fena uydurulmamış.
Tagyir etmek = Başkalamak
Olmuş gibi görünüyor ama gel de cümle arasında kullan!
Başkan = Reis
Olabilir. Ehemmiyeti de yok.
Başkent = Devlet merkezi
Resmi bir tâbir olarak evet... Konuşurken elbette "Ankaraya gittim" demeği tercih ederiz. Zaten hiçbir lisanda da başka türlü söylenmez.
Basın = Matbuat
Dil kongresinde bu ve benzeri sözleri bulanlar için "deli" denildi. O kadar da değil!
Bucak = Nahiye
Alâ

C

Cumhurbaşkanı = Reisicumhur
Aanayasa Türkçeleştiği halde "Cumhuriyet" ve "Cumhur" yerinde duruyor. Neden acaba? "Cumhuriyet" e karşılık bulacak, uyduracak bir zekâ nasıl oldu da zuhur etmedi veya bulduğunu beğendiremedi?

Ç

Çekilme = İstifa
Olmamış. "istifa" sözünde bir hususiyet vardır; onu kullanınca "çekilme" den başka mânaya gelen bir şey anlatmış oluruz. "istifasını verdi" cümlesi "çekilmesini verdi" şekline girince ne soğuk düşüyor! Marifet karşılık bulmak değil, attığımız kelimenin yerine getirdiğimizi eskisinde olduğu gibi muhtelif cümlelerde kullanmaktır
Gözüm yeri = Mercii hal
Eski tâbir de muhakkaki iyi değil ama yenisi daha ziyade bir temizlik tâbirine benziyor.

D

Danıştay = Şûrayıdevlet
Haydi, kalsın. Fenası oraya ismi ne olursa olsun işimizin düşmesidir. Zira çok uzadığından şikâyetçiyiz.
Denet = Murakabe
Halis cinnet eseri bu....
Denetlemek = Murakabe etmek
Keza
Denetçi = Murakıp
Ötekilere de tüy dikiyor!
Devletin başı = Devlet reisi
Devenin başı! Burada izafet edatı tamamen lüzumsuzdur.
Devrim = İnkilâp
Dil inkilâbımız "devrim" sözünü bile "inkilâb' ın yerine geçiremedi. Hem artık bu kelime bir soy adıdır:
Şinasi Devrim gibi...
Dilekçe = İstida
Köşebaşı daktiloları hâlâ tabelâlarında "itsida yazılır" diyorlar. Halk arasında ne kadar tutunduğunu anlayın, işte!
Dolanlı iflâs = Hiyleli iflâs
A efendim "hiyle" kelimesi de atılır mı? Eski tâbirin nesi fena idi? "İflâs" sözü yerinde kaldıktan sonra buna bir "dolanlı" ilâvesile tâbir öz türkçeleştirilmiş olur mu? Mamamih yine şükür! Hiç değilse "iflâs" ı bırakmışlar da karine ile anlayıveriyoruz.
Dönüm = Devre
Peki, lisandaki "dönüm noktası"

KİRPİNİN DİDİKLER...

Bir, Bu Ekik Kal...

İngiltereye döviz getiren ihracat mal ve mahsulleri arasında "Ork'de" denilen acaip çiçek büyük bir yer tutar. Her sene harice 20.000 orkide gönderilmekte imiş. Ecnebi gazetelerden birinde okuduğumuza göre bu çiçeği yetiştirmek için çok masrafa katlanmak lâzımdır. Bahçıvan, hademe ve

bakıcı masrafı da çoktur. Tohumların getirilmesi, üretilmesi ve yetiştirilmesi işi sabır, gayret ve dikkat ister.

Orkidelerin aslı Himalaya ile orta Amerika dağlarında yetişir. Renkleri süt beyazdan simsiyaha kadar çeşitlidir. Şekilleri ise birbirine benzemez ve daima acaiptir. Fiatları pek yüksek olduğundan ancak milyonerler satın alabilirler. Dağdan gelip şehirde düzelen orkidenin bir adı da "Aristokrat çiçek" dir.

İngilterenin daha ziyade St. Albans bölgesinde yetiştirilen orkideler arasında bazısı satılık değildir; zira kimse değerini veremez. Öbürlerinin tanesi 10 ile 20 İngiliz lirasına satılabilir.

Orkidelerin baş müşterisi Amerikalılardır.

Vaktiyle İstanbulda Orkide yetiştiren ve elde avuçtakini o uğurda tüketen meraklı birkaç zat vardı. Şimdi yoktur, sanıyoruz. Belki İngiltereden getirtip takan bayanlar mevcuttur. Yahut harice giden milyoner zevceleri bunlardan takıyorlardır.

Biz nereden göreceğiz? Ancak kulağımıza çalınabilir.

Belki yakında öyle bir salgın baş gösterir ve tayyare postaları önümüzdeki kış balolarında teşhir

edilmel...
başlar.
Fakir...
şiklet ç...
diyor. ...
milyarc...
güslerin...
derlerse...
da belk...
— M...
lu nikâ...
...de he...
Başı...
orkidel...
şart ko...
tarafınd...
tından.
Orkid...
na takt...
yeli Lo...
bür Çe...
deyi e...
Oğlu b...
yerine
etti; şe...
Hattâ...
tıratınd...
laşması...
sırasınd...
betmiş;...
düşmüş...
Nihay...
bunu ...
gınlıkla...
sında
meydan...
Musolin...
sına tel...
"— ...
şemsiye...
bir nef...
Yazık...
ne Mus...
madığı...
nefes al...
Her ...
mizde
alıp yür...
Bir b...

ne ola...
iflâs, ...
vekil"...
devam...
"devre...
kaların...
mülke...
divan,...
....
si ana...

İbret Dersi Almıya...

Bayramımıza - balolar...
lerine, davullu zurnalı ...
birçok mestâne coşkunlu...
rüyen tren kazasından ib...
sa felâketlerin sonu gelmez.

Meselâ yaz mevsiminde Floryaya işl... trenleri düşünmeliyiz. Basamaklarında ... mişer kişilik insan hevenklerinin sarkıp... landığı tıkabasa trenleri... Maazallah bun... dan biri Ankara hattındaki gibi bir ka... uğrayıverirse ne olur? Birkaç yüz vata... tabak, çanak imişçesine bir anda hurd... olur.

Floryaya işliyen vagonların da bir ... oldukları gibi yolun bir tarafı deniz üs... lerin dam hizasında çukur bulunması da...

Ulaştırma Bakanı, İs...
met tren faciasından so...
mi acaba? İbret dersi a...

KİRPİNİN DİDİKLERİ

Bir, Bu Eksik Kaldıydı...

getiren ihra-
lleri arasında
caip çiçek bü-
lar sene harice
rilmekte imiş.
birinde oku-
çiçeği yetiştir-
afa katlanmak
ademe ve ba-
masrafı da çok
ohumların ge-
esi, üretilmesi
tiştirilmesi işi
gayret ve dik-
er.

malaya ile or-
rında yetişir
an simsiyaha
lleri ise birbi-
aima acaiptir.
olduğundan
satın alabilir-
hirde düzelen
"Aristokrat

ziyade St. Al-
iştirilen orki-
satılık değil-
rini veremez.
ile 20 İngiliz

işterisi Ame-

n Orkide ye-
akini o uğur-
rkaç zat var-
ıyoruz. Bel-
ıp takan ba-
Yahut harice
leri bunlar-

bir salgın
e postaları ö-
arında teşhir

edilmek üzere orkide getirmeğe de başlar.

Fakir fukaramız Amerikalıyı şiklet çiğnemek suretiyle taklit ediyor. Zenginlerimiz de Amerikan milyarderlerini, yakalarına ve göğüslerine orkide takarak taklit ederlerse kim ne diyebilir? Yakında belki işiteceğiz:

— Müteahhit bilmem kimin oğlu nikâh günü geline bir kutu orkide hediye etmiş!

Başlıyacak küçük bayanlarda orkideli düğün merakı... Belki de şart koşulacak: Beyaz elbise kız tarafından, orkideler erkek tarafından...

Orkide erkeklerin de yakalarına taktıkları bir çiçektir. Şemsiyeli Lord Çemberlayn'in babası öbür Çemberlayn, yakasından orkideyi eksiltmemekle meşhurdu. Oğlu bu masraflı ve acaip çiçek yerine kaba bir şemsiyeyi tercih etti; şemsiyesiyle şöhret buldu.

Hattâ - Madam Musolininin hatıratında yeni okuduk - Munich anlaşması kahramanı Roma ziyareti sırasında nasılsa şemsiyesini kaybetmiş; bütün faşist polisi peşine düşmüş, bulamamışlar.

Nihayet Lordun bunu otelde dalgınlıkla kendi odasında bıraktığı meydana çıkmış. Musolini de karısına telefon etmiş:

"— Oh, demiş, Çemberlayn şemsiyesine kavuştu, biz de rahat bir nefes aldık!"

Yazık ki ortada ne Çemberlayn, ne Musolini, ne Hitler, hiç biri kalmadığı halde dünya hâlâ rahat bir nefes alamadı.

Her ne ise bakalım memleketimizde orkide modası ne zaman alıp yürüyecek.

Bir bu eksik kaldı, zira!

KIRPİ

eli iflâs
elimesi de
nesi fena
de kaldık-
lanlı" ilâ-
eleştirilmiş
ine şükür!
rakmışlar-
iyoruz.

m noktası"

ne olacak? "cumhur, cumhuriyet, iflâs, edep, hüküm, sahte ve millet, vekil" kelimelerinin yer almakta devam ettiği arapcalı metinde bir "devre" sözü mü fazla geldi? Başkalarını da sayalım: "hazır, meclis, mülkedinme, kanun, tam, makam, divan, zaman,,

..... Bunlar ne dilindendir? Hepsi anayasada mevcut.

Dersi Almıya Başlıyalım

Bayramımız - balolara, elde şampanya kadeh-
ine, davullu zurnalı parti geçit resimlerine ve
çok mestâne coşkunluklara rağmen - ye'se bü-
yen tren kazasından ibret dersi almalıyız. Yok-
u gelmez.

evsiminde Floryaya işliyen
iyiz. Basamaklarında yir-
n hevenklerinin sarkıp sal-
enleri... Maazallah bunlar-
hattındaki gibi bir kazaya
olur? Birkaç yüz vatandaş
çesine bir anda hurdehaş

n vagonların da bir çoğu Kalûbelâdan kalma
ın bir tarafı deniz üstü uçurum, öte tarafı ev-
a çukur bulunması da ayrıca bir mahzurdur.

Ulaştırma Bakanı, İstanbul mebusları, hükû-
et tren faciasından sonra bu ciheti düşündüler
acaba? İbret dersi almağa başlıyalım.

Bir dokun...

Kadın Çantaları

Bayanların süs eşyası arasında çeşit bolluğu bakımından çantalar en başta geliyor. O ne model zenginliğidir! Sokaklarda gördüğüm hanımlar arasında giyinişçe, vücutça, hattâ çehrece birbirine az çok benziyenlere bazan rastlıyorum, fakat şimdiye kadar hiç bir bayanın elinde rengi ve şekli öbürününkine benziyen çanta göremedim. Hele şu son moda, omuzdan asma çantalar model rekorunu kırdılar. Ne de acaip şekilleri var. İri, sarkık, kirlimsi renkte, süzme yoğurt torbasını andıranlar, desdeğirmi şapka kutusuna benziyenler, köylülerin içine çakmak taşı ve kav koyup bellerine astıkları ağzı büzmeli meşin kavlık biçimindekiler; lâvta çantası, tansiyon âleti kutusu, buz kesesi taklitleri; hamam tası şeklinde plâstık torbalar, eski zamanın hasırlı zenbil yavruları... Saymakla biter tükenir şeyler değil ki.

Ekserisi pek iri, şişkin, havaleli şeyler. Bayanların bu kadar külfete katlanmalarına şaşıyorum, omuzlarına astıkları o kocaman torbalara baktıkça ben yorulur gibi oluyorum.

Geçenlerde tramvayla gidiyordum. Saat 2 ile 3 arası, araba tenha. İkinci durakta ön kapıdan bir genç bayan girdi. Zayıflık modasının tam mânasiyle ideal tipi. Saz benizli, incecik belli, narin bir şey. Vücudü gibi çantası da modaya uygun. Sağ omuzuna iki parmak genişliğinde kayışla asılıp sarkan ciğer kızılı, kocaman çanta, daha doğrusu torba, kalçasından daha iri, daha kabarık... Öndeki boş kanapeye bir göz attı, fakat oturmadı, çapkın bir eda ile kapının kenarına yaslandı.

Oturduğum yerden merakla süzerek; "Şu körpe, üflesen uçacak kadar nahif vücut, bülbül kanadı kadar narin omuz o kocaman, şişkin torbanın ağırlığına nasıl tahammül ediyor?" diye düşünürken yanına biletçi dikildi. Küçük hanım, ilk defa koşum takılmış sevimli, haşeri bir tay hırçınlığıyle irkildi, yele gibi ensesinden sarkan lepiska saç demetlerini titreterek hafifçe eğildi; sivri tırnaklı, kalem parmaklı minimini eli bir şahin pençesi kıvrılışiyle çantanın kenarını kavrayıp kaldırdı, öbür eliyle kapağını açtı, içini didiklemeğe başladı. Didikleme işinin uzamasından belli ki moda icabı, torbanın kabarık durması için içerisine birçok şeyler doldurulmuş... Nihayet eli torbadan çıktı, kendi küçücük avucunda bile kaybolan miniminicik para çantasını açtı, biletçinin parasını verdikten sonra derin bir kuyuya çakıl taşı atar gibi küçük çantayı tekrar torbaya attı.

Karşıma dikilip arada bir çantanın kayışını ileriye geriye kaydırarak bezgin hareketlerle omuzunu oynatan hanım kızı seyrederken düşündüm: "Allah, kadınları ve bilhassa şu narin kızcağızı ağır işlere tahammül edebilecek bünyede halketmemiş. Fakat medeniyet ilerledikçe Havva kızı hemşirelerimiz her sahada erkeklerle atbaşı beraber gitmeğe kalkışıyorlar. Hayat şartlarının mecburiyetiyle hareket edenler havlıca ağır işleri başarıyorlar ve galiba böyle bir mecburiyet altında olmıyan bahtiyarlar da, cinsdaşlarından geri kalmamak gayretiyle omuzlarında şu kocaman çantaları taşıyorlar!"

Allah... yardım eylesin, diyelim bari!

Cemal Refik

— Anadan doğma talihli adam vesselâm.. Sağırdır: Korna seslerini duymaz, kördür: lüks otomobilleri görmez, dilsizdir: Parti kavgalarına girmez, topaldır: Tramvaya binmez!

Fransa iki taraflı korkunç bir orman yolunun başında...
"Fransız karikatürü"

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30 — XXII

— 16 —

Firdes karakolun kapısına yaklaştıkça takati kesiliyor, dizlerinin bağı çözülüyordu. Sarsak adımlarla sendeliye sendeliye karakola girdi. Sabri ile İsmail yanyana oturuyorlardı. Dikkat etti, ikisinin birer elleri kelepçe ile birbirine başlanmıştı. Şaşkın şaşkın bakarak:

— Sabri... dedi.

Sözünü tamamlıyamadı. Göğsü tıkanıyor, nefes alamıyordu. Memurun işaret ettiği sandalyeye bir külçe halinde yığılıverdi. Polis memurunun uzattığı su bardağını elleri titriyerek aldı, birkaç yudum içti, alnına, şakaklarına sürdü.

Biraz kendine geldikten sonra sorulan suallere boğuk sesle kesik kesik cevaplar verdi. Hiçbir şeyden haberi yoktu. O sadece kocasının karaborsa ticareti yaptığını biliyordu. Komiser sordu:

— Kocan evden ne zamanlar çıkıyor, ne zaman dönüyor?

— Akşamları hava karardıktan sonra işe gidiyor, sabahleyin erkenden eve dönüp uykuya yatıyor.

— Hava karardıktan sonra nereye gidiyor kocan?

— Bilmiyorum. İsmail ağabeyle birlikte ticaret yaptıklarını söylüyordu bana.

— Geceleyin ticaret olur mu, hanım? Bunu hiç merak edip sormadın mı?

Kısa bir tereddütten sonra:

— Şey.. dedi. Karaborsa işi gündüzün olmazmış, bunun için geceleri çalışıyorlarmış.

— Kocan eve kumaş falan getirir miydi?

— Hayır, paradan başka hiç bir şey getirmedi.

— Demek kocanın hırsızlık yaptığından senin haberin yoktu.

— Hırsızlık mı... Ne münasebet? Hayır, Sabri öyle şeyler...

Yine göğsü tıkandı, kısa bir baygınlık geçirdi.

★

Sabri hapishaneye girdikten sonra Firdes her gün ziyarete gitmeğe başladı. Fakat bu da on beş günden fazla sürmedi. Hapishane kapısında tanışıp ahpap olduğu bir kadın kendisine nasihatler vermeğe başlamıştı.

— Sen deli misin, a kızım? Hırsızdan koca olur mu?

— Sana yazık değil mi? O serseri hapishanede gününü doldurup çıksa bile ömrünün sonuna kadar alnından hırsızlık damgasını silemiyecek sen de bir hırsız karısı olarak kalacaksın, nereye gitsen yüzüne bakmıyacaklar.

— Ne yapayım ya, hanım teyze? Sabri beni çok sever. Bu işleri de beni rahat ettirmek için yaptı.

— Aptallık etme, hanım kızım. Karısına rahat ettirmek istiyen erkek hırsızlık mı yapar? Aslında onun ahlâkı bozuk olmasaydı böyle şeyler yapmazdı. Yarın hapishaneden çıktıktan sonra akıllanacak mı sanıyorsun? Ne gezer? Kimbilir daha neler yapacak? Huylu huyundan vaz geçmez, kızım. Bir gün senin başını da derde sokar, Allah göstermesin, seni de hapishanelere tıktırır veyahut kendisini bir yerde öldürürler, sen de ömrünün sonuna kadar hırsız karısı olmaktan kurtulamazsın, perişan olursun. Yol yakinken dönmeli, kızım. Bu heriften boşan. Gül gibi tazesin. Senin için koca kıtlığı mı var? Ben sana öyle kocalar bulurum ki şimdiki kocan gibi kırk tanesini ceplerinden çıkarırlar. Senin annen, baban yok mu?

— Babam yok, üvey annem var amma benimle alâkadar olmaz.

— Bundan sonra senin annen ben olacağım. İlk gördüğüm gün seni pek sevdim, kuşum kondu. Halini düşündükçe yüreğimin başı sızlıyor.

Ce. Re.

(Devamı var)

Tarihî fıkralar:

At Satan Vali

Bir gün maiyet memurlarından birinin ufak tefek borçlarını vermemesinden dolayı Ahmet Vefik Paşaya şikâyet edilir. Paşa borçluyu çağırarak borçlarını ödemesi için bir mühlet tayin eder. Fakat mühlet geçer, memur sözünü tutmaz, şikâyetler tekrarlanır. bunun üzerine adamı tekrar getirtir ve sorar;

— Buraya ne ile geldiniz?

— Atıma binerek geldim, efendim.

— Çok âlâ! Oturunuz.

Hademeyi çağırıp kulağına usulcacık birşeyler söyler. Gidip bir müddet sonra tekrar içeriye giren hademe masanın üzerine bir mikdar para koyar Paşa paraları sayar, ikiye ayırır ve memura döner:

— Buyurunuz, bu size kaldı.

Der. Memur hayretle yüzüne bakınca izah eder:

— Atınızı sattım, alacaklılarınızın parasını ayırdım. Üst tarafı sizindir, alınız, tereddüde lüzum yok!

— Fransayı, İspanyayı, Belçikayı ve İngiltereyi dolaştım; İsviçrede, Avusturyada ve Polonyada bulundum..

— Peki, en çok neresini beğendiniz?

— Yatakli vagonu.

"İtalyan karikatürü"

İstanbul

Beyoğlunda Direklerarası

Vallahi, hoştu doğrusu!

Beyoğlu caddesini sıra sıra sütunlarla eski direklerarasına benzetmişlerdi. Daracık, kemerli tesiri veren, upuzun, ışıldak, tıpkı direklerarası... Fakat onun bir derece moderni!

Çaycılar yerine pastacılar ve mezeciler; salaş tiyatrolar yerine de yarı salaş sinemalar. Zaten ahali de hemen hemen eski direklerarası ahalisi... Yalnız kadını fazla!

Kendimizi 25-30 sene evvel direkler arasında bir ramazan gecesi gezintisinde sandık, hoşlandık. Ha, bir de sarhoşu fazlaydı!

Yahu, ne olurdu, Beyoğlu şenliği ve donanmasını bu defa, bir defacık olsun İstanbul tarafına nakletseydik de orası da bayram şerefine bir az kalabalık, bir az ışık yüzü görseydi! Halkın çoğu oradan gelmemiş miydi? Bir kere de Beyoğlu ahalisi geceleyin İstanbul semtini ziyarete giderdi, iadei ziyaret olurdu.

Acaba 500 ncü fetih şenlikleri de yine Beyoğlunda mı yapılacak? Bütün hızımızı, gayretimizi, paramızı Beyoğluna mı dökeceğiz?

Ah İstanbul tarafı! Vah İstanbul tarafı! seni böyle mi görecektik? Bu kadar karanlıkta mı?

Beyoğlu delisi olup çıktık, işte! Bari sayılı günlerde olsun o semte azıcık nur ve hayat serpiştirelim.

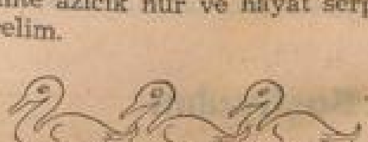

Birleşmiş Milletler Konseyinde

Molotof, (Marshala) — Zannederim, Konsey azaları tamam. Müzakereye başlıyabiliriz!

"İtalyan karikatürü"

Küfür

Mark Twain müthiş bir küfürbazdı. Karısı buna dehşetli kızar, onu menetmek için çareler arardı. Nihayet muvaffak oldu.

Bu sıralarda Mark Twain bisiklete binmeği yeni öğreniyordu. Bir akşam eve erken döndü, karısına:

— Biliyor musun? dedi. Küfür nasıl edilirmiş? Şimdi öğrendim.

Karısı, şiddetle mukabelede bulundu:

— Bundan vezgeçmen için sana ne kadar rica etmiştim!

Mark Twain cevap verdi:

— Ben, küfür etme dimki... Sana. yolda çarptığım insanlardan bahsetmek istiyordum!

Devlet memuru hayvanat bahçesinde

— Memur — Bir taklak atarsam, bana bir ceviz verir misin?

"İtalyan karikatürü"

ESKİ ŞARAP

Mide zevkine düşkün, ayrıca içki meraklısı bir baş papas, ne zaman sofraya yeni bir kap yemek koysalar dermiş ki:

— Bununla eski şarap pek iyi gider!

Nihayet papaslardan biri dayanamamış, sormuş:

— Peki efendim, eski şarabın beraber gitmiyeceği bir şey var mıdır?

— Vardır, oğlum: Su!

KISA HİKÂYE

MİMOZA

Bayan Melâhat'in kocası son zamanlarda bir çok işler yapmış ve hatırı sayılır zenginler sırasına geçmişti. Kadın bu yeni zenginliğin verdiği rahat, kolay ve değişik hayata pek çabuk alışmış, bütün arzularını yapabilmenin zevkini çıkarmaktan daha hoş bir şey olmadığını anlamıştı.

Tabii modayı da takib ediyordu, onun için pek çok para vererek en iyi cinsten küçücük pekinua bir köpek almış, minik, komik hayvandan pek hoşlanmış, onu çok sevmişti. Köpeğin ismi Mimoza idi. Mimoza evin içinde mümkün olduğu kadar seviliyor, şımartılıyor, sevdiği şeyleri, beğendiği gatoları pahalı da olsa istediği kadar yiyordu.

Bir gün Mimozacık, her halde fazla şeker yediğinden olacak, süslü, kuştüyü yastıklarının üzerine upuzun yatmıştı: son nefesini verecekmiş gibi, sık sık soluyor ve hanımın seslenmesine başını çevirmek şöyle dursun, gözlerini açıp yüzüne bile bakmıyordu. Bayan Melâhat, gidip geliyor, ağlıyor ve tam (yeni zengin) vari gösterişli hareketlerle çok üzüldüğünü etrafındakilere anlatıyordu..

Nihayet bu hale daha fazla tahammül edemedi, ve telefona koşarak aile doktoru, meşhur profesör Hamdullah'ı buldu ve bütün hastalarını bırakarak çok mühim bir vaka için apartımanlarına kadar gelmesini rica etti, telefonda doktora ağlayan bir sesle âdeta yalvarıyordu.

Belki Haklı İdi...

Eski İngiliz Başvekillerinden Lyod George birinci dünya harbinden sonra gelişen kadınlık harekelerine pek muarızdı.

O, kadınların bir şeye yarayacaklarına inanmıyor, daima bu tezi müdafaa ediyordu.

Kadınların hakları tanınması maksadile yine bir toplantı yapılmıştı. Lyod George de oradaydı, yine kadınların aleyhinde bulundu. Kadın üyelerden biri ayağa kalktı:

— Siz dedi, eğer benim kocam olsaydınızı mutlak size zehir içirirdim.

Lyod George:

— Ben de o zehiri memnuniyetle içerdim madam dedi. Çünkü ancak sizden, bu suretle kurtulmuş olurdum!

FIKRALAR

Müsrif Kadın

— Karımın meziyetleri çoktur. Lâkin büyük bir kusuru da vardır; müsriftir. Gün olur, 50 lira ister, gün olur 100... Geçenlerde de 200 lira istemedi mi?

— Peki, bütün bu paraları nereye sarfediyor?

— Hiçbir yere sarfetmiyor. Zira vermiyorum ki!

Eller Yukarı !

Almanyadan yeni dönen Amerikalı bir muharrire Almanların ne halde olduklarını ve mağlubiyeti kabul edip etmediklerini sormuşlar; şu cevabı vemiş:

— Hitler zamanında zaten ellerinden birini kadırmışlardı. Eisenhovver'in önünde ikisini birden kaldırdılar!

Otomobil kapıda durdu.

— Ah doktor bilseniz ne kadar üzülüyorum!..

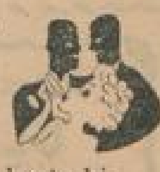

— Hanımefendi, bu kadar üzülecek ne var?

— Doktorcuğum nasıl üzülmem Mimoza'cık o kadar çok hasta ki..

— Mimoza mı?... Mimoza kim?

— Nasıl! Mimoza'yı, minicik pekinua köpeğimi tanımıyor musunuz?

— Hasta olan o mu? Fakat bayan...

— Ah! affedersiniz doktorcuğum, bu hayvanı o kadar çok seviyorum ki, kurtulması için elimden geleni yapıyorum ve düşündüm ki, ancak siz onu iyi edebilirsiniz!

★

Bir kaç hafta sonra bayan Melâhat, gazinonun merdivenlerinden inerken düşer, ayak bileği incinir. Derhal evine getirirler, profesör Hamdullah'ın acele gelmesi için haber gider.

Bayanın ayağı çok ağrıyordur ve sabırsızlıkla doktoru beklemektedir.

Doktor, özür diler, çok meşgul olduğunu, gelemiyeceğini, fakat kendi yerine emin birini göndereceğini söyler...

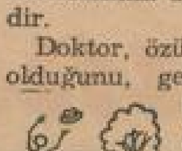

Kapıda yine bir otomobil durur: içinden eli çantalı birisi iner, derhal bayanın yatak odasına götürürler.

Gelen çantalı adam, baytardır..

F. K.

Meşhur Bir Tarih Hakkında Bir Tamamlama

Jübilesi yapılan kalem sahiplerinden Selim Sırrı Bey, radyo ile basın hatıralarını yayınlarken kendisine ilk edebiyat zevkini veren Konyada birleştiği Abdulhalim Memduhun yüksek meziyetlerinden takdir ile bahsettiği sırada, Konya defterdarına verilen bir Mecidî nişanı üzerine bu kıymetli şiirin:

Ben çıkıp yevmiyeye kaydeyledim tarihini
Aldı defterdar efendi bir mecidiye daha

Beyitini irticalen irad ettiğini ve bu beyit mecliste bulunanların pek hoşuna giderek hep gülüştüklerini söyledi.

Muhterem Selim Sırrı Beyin nakletiği bu fıkranın yanlışlığı iddia edilemezse de bu beytin bir (tarih) ve bir (tamiye)yi tazammun etmesine göre, irticalen irad edilmesi akla hayret verecek bir mahiyet arzetmektedir. Çünkü: İlk önce tarih çıkacak mısraın (Ebced) harflerinin medlûlü olan rakamlarla hesap edilmesi, fazla veya noksanının bir kelime veya harfle tamiye yapılarak düzeltilmesi icabeder ki, bu da en aşağı beş on dakikaya mütevakkıftır.

Eski maliye usulünde devlet hazinesinden çıkacak paralar için yapılan senetlere vilâyetlerde defterdarlar, sancaklarda muhasebeciler, kazalarda mal müdürleri senedin altına (sarfı lâzımdır) cümlesini yazar, senet muhteviyatı (yevmiye) defterine geçtikten sonra sandık eminleri parayı tediye ederlerdi.

Askerliğini yapıp yurduna dönen erler (efrad-ı müstebdele) tabir olunurdu. Bunların ayda bir mecidiye askerlik maaşından mütebaki istihkaklarını, bulundukları mal sandıklarından almak üzere terhis edilirken ellerine bir sene-i mahsus verilir ve kaç mecidiye alacakları kaldığı bu senede yazılırdı. Askerlik hizmeti dört yıl olmakla beraber Yemen, Hicaz, Irak gibi uzak yerlere sevkedilen erlerin altı yedi sene silâh altında kalanları pek çoktur.

O sene Konya ve mülhakatından istibdâl edilmiş binlerce efradın ellerindeki senetleri tahsildarlar ve mal müdürleri vasıtasiyle toplattırmış olan defterdar, bunların yüzde otur noksanına bedellerini ödetmek suretiyle bir kaç bin mecidiyeyi cebine atar, Maliye nazırına da oldukça kıymetli bir hediye gönderir. Bundan memnun olan nazırın inhası üzerine kendisine birinci Mecidî nişanı gelir. (Tevriye) (Tamiye) (İham) gibi edebi sıfatlarla tarihi ihtiva eden şu manzumeyi yazar:

Bir nişan taktı hazine zat-ı defterdariye
Hakkıdır elhak o zatın (sarfı lâzımdır) ona
Ger kırıldıysa ahaliden buna (yüzde otuz)
Yüzde yetmiş oldular mesrur ve şadan mutlaka
Ben çıkıp (yevmiye) ye kaydeyledim tarihini
Aldı defterdar efendi bir mecidiye daha

Vaka 1312 yılına müsadiftir. (Aldı defterdar efendi bir mecidiye daha) mısraı ebced hesabiyle 1364 çıkıyor, 52 fazla.. Bir tamiye ile bu fazlayı kaldırmak lâzım. Şairin benliğindeki yüksek sanat kudreti kendine geliyor: (Ben) kelimesiyle tarihi tamamlıyor, (Ben) 52 dir, 1364 den 52 çıkınca, 1312 kalıyor ve böylece:

Ben çıkıp yevmiyeye kaydeyledim tarihini
Aldı defterdar efendi bir mecidiye daha

Şekline girmekle hakikaten bir şaheser oluyor.

Ali İlmî Bilgili

Hizmetçi Başka Hanım Başka

Yeni zengin bayan hizmetçisine:

— Evin işini kendim yaptığım zaman, her şey daha yolunda, ev daha temizdi.

— Olabilir bayan, her kadın hizmetçi olmak için yaratılmamıştır ki..

Amerikan Tuhaflıkları

Kadın — Beni daima sevecek misin?

Erkek — Evet.

Kadın — Gördüğün kadınların en güzeli ben miyim?

Erkek — Evet.

Kadın — Gözlerim yıldızlar gibi ışıklı değil mi?

Erkek — Evet.

Kadın — Aman, bu sözleri söylemekte devam et!.

Yazısız hikâye

"Ecnebi karikatürü"

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük değildir

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Dalgın âlim

— Tuhaf şey, buraya ne yapmağa gelmiştim!

"Fransız karikatürü"

Dünyanın En Yaşlı Milleti

Yapılan tetkikata nazaran dünyanın en yaşlı milleti Venezuela'nın doğusunda yaşıyan Hintli Motilon kabilesidir.

Bunlar kendi bölgelerine hiç bir yabancı sokmazlar ve girmeğe kalkışanı zehirli oklarla hemen öldürürler. Hükûmet o cinayetlerin cezası olarak bazısını yakalamış, idam etmiştir. Fakat vakaları önliyememiştir.

Zira kabile ahalisi gayet çevik oldukları gibi yaşadıkları arazi de gizlenmeğe çok müsaittir; takiplerine imkân yoktur. Ayrıca bu kabile nişancılıkta pek mahirdir, oklarındaki zehir ise insanı aman vermeden öldürür.

Civardaki Amerikan petrol kuyularında çalışanlar, üç tel örgü arkasında yaşarlar ve bu tel örgülerden dısarı çıkmak iktiza edince müsellâh heyetler teşkil etmeğe mecbur kalırlar.

Tabiidir ki atom bombasından henüz haberleri yoktur!

Avusturyalı Nezaketi

Viana'da bu sene yaz, bütün mevsimlerden en çok kısa benzemiş. Sokakta bir Viyanalı yüksek sesle şikâyet ediyormuş.

Başka bir Viyanalı yanına yaklaşır ve nazikâne selâmladıktan sonra:

— Ben size bunun sebebini izah edebilirim, der; Rus işgal kuvvetleri bizim Viyana yazını alarak güya nazilikten temizlemek için Sibiryaya gönderdiler.

Görülüyor ki Rus işgali altında bile, Vianalılar zerafetlerini kaybetmemişler.

Sinema Dedikoduları

Claudette Colbert, 20 senede 6 milyon dolar kazanmış, şimdi çalıştığı zaman kazancı güne taksim edilirse, gündeliği 4 bin dolara geliyormuş..

★

Charles Boyer en çok sayıda büyük yıldızlarla filim çevirmiş olan erkek artisttir..

Greta Garbo, İrène Dune, Marlène Dietrich, Hedy Lamarr,, Bette Davis, Paulette Goddard, Claudette Colbert, Loretta Young, İngrid Bergman, Katharine Hepburnı Lauren Bacall, Jenifer Zones, Jaon Fontaine, Alexis Smith, Barbara Stanuryck, Rita Hayworth, Oliver de Havilland, ilh....

Bu isimlere ayrıca en meşhur Fransız kadın artistlerininkini de ilâve etmek lâzım.

★

General Mac Arthur Humphrey Bogart'ın bazı sahnelerini Japonya başkentinin üzerinde tayyarede çevireceği "Tokyo Joe" ismindeki filimin senaryosunu görmek istemiş.

★

Merle Oberon kocası Lucien Ballard'an ayrılyor.

Denildiğine göre aklı hâlâ ilk kocası, Alexsander Korda'da imiş.

Dileklerin En İyisi

Pek ahlâklı bir adam olan Malesherbes'i, henüz doğmuş olan veliahdın beşiği önünde bir nutuk söylemeğe memur ederler. Büyük adam şu kısa hitabede bulunur:

— Allahtan dilerim ki Fransanın saadeti namına siz necabetlû şehzadem, büyüdüğünüz zaman etrafınızı alacak mutabasbıs, pohpohlayıcı şahısların sözlerine karşı da şimdi benim hitabeme karşı yaptığınızı yapar, anlamamış, işitmemiş gibi hiç kulak asmaz, tesiri altında kalmazsınız!

Yapı ve Kredi Bankası

İKRAMİYELİ AİLE CÜZDANI

30 - EKİM - 1948 kur'ası talihlileri :

İstanbul'da Cifte Havuzlarda

3o.ooo lira değerindeki Bahçeli Ev

Galata'da 2115 numaralı cüzdan sahibi

Hanri Bahar'a isabet etti

DİĞER TALİHLİLER ŞUNLARDIR

2.500 Lira kazanan
İzmir'de: Mustafa Bilgi
1.000 Lira kazananlar:
İstanbul'da: Anuş Adanar. Galata'da: Cemile Erdier
500 Lira kazananlar:
İstanbul'da: Naciye Akıncı, Talât Osmanoğlu, Rukiye Erişkin, Vida Benatar, Galata'da: Vasil Gurcel.
100 Lira kazananlar:
İstanbul'da: Sadi Nâzım Nirven, Sabri İşkıran, Hikmet Erginel, Berhan Tosuner, Mardiros Kürkçü, Nafiye Goral, Vahram Ekmekçi, Argiro Gökgöz, Refika Eren, Ayşe Müyesser Baykut, Şevket Serdaroğlu, Bedriye Gökçay, Eyüp Güngören, Şahabettin Üstün, Şevki Tokgöz.
Galata'da: Seniye Işılar, Halim Vitali Menaşe, Eşref Erkan, Belina Vasilyadis.
Pangaltıda: Araksi Gezer, Abdurrahman Özen,
Adanada: Veysi Demirel, Fatma Zaloğlu, Muzaffer Safsoy,
İzmir'de: Mehmet Yelekoğlu, Faruk Eraydın, Karşıyakada: Hüseyin Tatlı,
Kadıköyünde: Dimitri Sekelaryos, Emel Yenilmez, Sıdıka Ergen.

Dişleri çürümekten korur
ULTRAMİN
İdeal bir diş macunu

SEN - BEN

Ağızdaki her çeşid kokuyu giderir ve güzel bir koku bırakır. Sıhhatini ve başkasını rahatsız etmemeği düşünen herkesin kullanacağı müstahzar. 15 komprimelik orijinal ambalâjlarda satılır. 25 kuruş

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Cemal Refik Delibaş
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer: TAN Matbaası

Türkiyenin en büyük, en zengin, çok renkli
KADIN GAZETESİ
Hanımeli
11 inci sayısını mutlaka alınız.
Kış modasının esasları, birçok el işi modelleri pratik bilgilerile roman, hikâye, fıkra ve güzel yazılarla
40 renkli sahife 50 kuruştur.
İstanbul TAN Matbaası